

Összefoglaló

Az **A2025/N8031 Pályázati azonosító: 204105/03557** –, „A Mátra Múzeum részére állományvédelmi, restaurálási tevékenységhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzésére” elnyert 1.000.000 Ft támogatást az alábbi eszközökre használtuk fel.

Gerincesgyűjtemény

A kért állományvédelmi anyagokat és eszközöket idén elsősorban az alkoholos gyűjtemény rendbetételéhez, illetve a genetikai gyűjtemény fejlesztéséhez kértük.

A tároló alkohol a felújítás alatt lévő alkoholos gyűjtemény alkoholpótlását, helyenként cseréjét szolgálta.

Az olló, a DNS-tároló csövek, valamint kriodobozok a frissen begyűjtött múzeumi példányokból történő DNS-mintavételt illetve mélyhűtőben történő tárolást szolgálják:

Rovartani gyűjtemény

Preparátumtartó dobozok

A gyűjteményben őrzött példányok határozása, vagy tudományos feldolgoása sokszor csak roncsolásos mintavétellel lehetséges. Ilyen roncsolásos mintavétel lepkék esetében az ivarszervi preparátumok készítése. Ennek során a lepke potrohát csipesz és/vagy vékony hegyű olló segítségével eltávolítják és lúgba helyezik. A lúgos oldat felpuhítja, és egyben megemészteti a lágyszöveteket, ám a kitinizált képletek megmaradnak. Ilyen képletek maguk a potrohát alkotó lemezek és annak módosulásai a „külső” ivarszervek. Megfelelő tisztítás és festés után az ivarszerveket és potrohlemezeket műgyanta származékban tárgylemezekre fixálják. A tárgylemezeket a későbbi beazonosítás végett cédlázzák és az erre a célra fenntartott preparátumtartó dobozban kerül megőrzésre.

A terepen 70%-os etanol oldatba gyűjtött különböző élőlénycsoportok – kérész (Ephemeroptera), szitakötő (Odonata), álkérész (Plecoptera) lárvák és imágók, valamint tegzes (Trichoptera) imágók – példányai vízvesztésük révén az alkoholt jelentősen hígítják, valamint egymással érintkezve sérülhetnek is.

A felhasznált vásárolt anyagok: Etanol (vízmentes), desztillált víz, műanyag tároló fiolák, dobozok

Állapotuk megóvása érdekében mielőbb szükséges őket különböző rendszertani egységekre, illetve faji szintre szétválogatni. A fajok legpraktikusabb tárolási eszközeinek az üvegfiolák bizonyultak. Ezekben már csak néhány példány található, így kevésbé sérülékenyek és a „friss” alkohol fixálja az állapotukat, ami az esetleges későbbi vizsgálatok miatt elengedhetetlen.

A felhasznált vásárolt anyagok: Etanol (vízmentes), desztillált víz, üvegfiole 10x60 mm, befőttesüveg 220 ml TO 63, befőttesüveg 220 ml tető TO 63 fehér lapka

A második fotón jól látható a különbség a két tárolási módszer között: a bal oldali terepi gyűjtő üvegcsékben az állatok nagy mennyisége érintkezik egymással és az alkohol is

elszíneződött a kioldott anyagoktól, ezzel szemben a jobb oldali fiolákban lévő állatok alacsonyabb számuk miatt már kevésbé sérülékenyek és az alkohol színe is tiszta, az anyag jól vizsgálható és folyamatos ellenőrzés mellett (esetlegesen elpárolgó alkohol utántöltése) korlátlan ideig megőrződik.

Földtani gyűjtemény

A BOPP tasakokat (31 000 db, 132.124 Ft) a gyűjteményi (ásvány, kőzet, teleptani, történeti) példányaink mellett (régebben a példányok alatt elhelyezett és ezért roncsolódott) gyűjteményi cédulák tárolására és védelmére (állagmegóvási céllal) – a revízióval összekapcsolva folyamatosan – használtuk és használjuk fel.

Fotó1:1/1

Fotó1:1/2

4 db-os csipeszkészlet (2385 Ft/szett; 5 szett, 11.925 Ft). A csipeszeket a törmelékszempcsék összeszedésére, válogatására vagy nagyobb példányokról történő mintavételhez használjuk. Ezen kívül a kisméretű leltárcédulák felragasztásakor a címke megfogása is csipesszel történik.

Fotó:2/1

Fotó:2/2

Ékszerészlupe (1240 Ft/db; 5 db, 6200 Ft). A gyűjteményi példányok kisméretű fázisainak meghatározása céljából használható legelső, legegyszerűbb – és legolcsóbb – eszköz az ékszerészlupe. A terepen és a gyűjteményi munka során, a kutatószolgálatnál, interaktív foglalkozásokon is használjuk.

Fotó:3/1

Fotó:3/2

Történeti gyűjtemény

2 db kerek asztalkocsi

Az egyik eszköz a múzeum főépületében lévő történeti raktárban, a másik külső raktárunkban könnyíti immár az anyagmozgatást raktárrendezés, revízió, kiállításrendezés alkalmával.

100 db 60x137 cm-es ruhatároló zsák

A történeti gyűjtemény viseleti anyagának fény- és porvédelmét szolgálják a légáteresztő, cipzáras zsákok. A gyűjtemény ezen része döntően külső raktárban van, ahol csupán a nyári hónapokban van lehetőség munkavégzésre, így az átcsomagolás csak részben történt meg.

500 db 30x40 cm-es, 1000 db 25x35 cm-es és 1000 db 15x22 cm-es, írható felületű, simítózáras tasak

Az ugyancsak a viseleti, illetve az egyéb textil gyűjteményi egységek tárgyainak megóvását szolgáló tasakokat a 2021. évi részleges revízióval párhuzamosan használatba vettük.

3 tekercs légpárnás fólia

Anyagmozgatásnál, szállításnál és részben az állandó tárolásnál rezgés- és ütécscillapító tömítőanyagként folyamatosan használjuk sérülékeny, törékeny tárgyak esetében.

5000 db félig áttetsző savmentes papírtasak

Több mint 12000 db-os, zömében 6-6 cm-es fotónegatív gyűjteményünk aktuális állagmegóvó átsomagolását kezdtük meg ezekbe a tasakokba. A gyűjtemény teljes átsomagolásához további tasakok beszerzésére lesz szükségünk.

1000-1000 db átlátszó, savmentes polipropilén tasak (9x13 és 10x15 cm)

A korábbi években megkezdjük a történeti gyűjtemény teljes fotó- és képeslapgyűjteményének átsomagolását; a legutóbbi beszerzések is ezt a célt szolgálták, a tasakok felhasználása 90 százalékban már megtörtént.

Gyöngyös, 2022. április 12.

Báryné Dr. Gál Edit

múzeumigazgató